

JUSTITSMINISTERIET

Udlændingeafdelingen

Kontor: Indfødsretskontoret
Sagsbeh: Ida Wiegand Justesen
Sagsnr.: 2014-9300-0013
Dok.: 1453211

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringssvar om forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret (Overgang til obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation m.v.)

I. Høringen

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Amnesty International, Børnerådet, Børns Vilkår, Danes Worldwide, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors Landskontoret, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Det Centrale Handicapråd, DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Færøernes Landsstyre, Indvandreradgivningen, Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening, Landsforeningen Adoption og Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen Af Psykiatribrugere (LAP), Landsforeningen SIND, Landsorganisationen i Danmark, Ledernes

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Hovedorganisation, Lærernes Centralorganisation, Mellempopleligt Samvirke, Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre), Politiforbundet i Danmark, Red Barnet, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigspolitiet, Rotary Denmark, Rådet for Etniske Minoriteter, Samarbejdsgruppen om Børnekonventionen, samtlige byretter, SOS mod Racisme, Statsborger.dk, Statsforvaltningen, Sydslesvigsk Forening, Sydslesvigudvalget, Uddannelsesforbundet, Uddannelsesstyrelsen, UNHCR, Ægteskab uden Grænser, Ældresagen og Østre og Vestre Landsret.

Justitsministeriet har modtaget høringsvar fra:

Danes Worldwide, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Danske Handicaporganisationer, Datatilsynet, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Udlændingeadvokater, Færøernes Landsstyre, Indvanderrådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre), Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Etniske Minoriteter, samtlige byretter ved Præsidenten for Københavns Byret, SOS mod Racisme, Sydslesvigsk Forening og Østre og Vestre Landsret.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringsvar.

Justitsministeriets kommentarer til høringsvarene er anført i kursiv.

II. Høringsvarene

1. Generelt

Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, samtlige byretter ved Præsidenten for Københavns Byret, Sydslesvigsk Forening samt Østre og Vestre Landsret har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Danes Worldwide ser det som udgangspunkt som et positivt træk i processen for at nedsætte sagsbehandlingstiden, at der skal søges online i indfødsretssager ved naturalisation.

Foreningen af Udlændingeadvokater finder, at en digital selvbetjeningsordning som udgangspunkt er anbefalelsesværdigt til fremme af en hurtigere sagsbehandling.

Indvanderrådgivningen kan tilslutte sig lovforslagets overordnede mål om at sikre en lettelse i ansøgningsprocessen for ansøgeren og understøtte en hurtigere og smidigere sagsbehandling i Justitsministeriet. Indvanderrådgivningen kan endvidere tilslutte sig, at ansøgeren har online adgang til sine oplysninger, der viser status på sagens behandling mv.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet efter en passende tid evaluerer ordningen med henblik på at undersøge, om den kan have haft en ekskluderende virkning for ansøgere med et ønske om at opnå indfødsret ved naturalisation.

Rådet for Etniske Minoriteter noterer med tilfredshed, at hensigten med forslaget er at effektivisere sagsbehandlingen i naturalisationssager samtidig med, at borgerne oplever en bedre service med bl.a. kortere sagsbehandlingstid. Rådet konstaterer endvidere med tilfredshed, at der i lovforslaget er taget højde for, at anvendelsen af digitale ansøgningsskemaer kan være forbundet med udfordringer for visse ansøgere, og at det er muligt for Justitsministeriet at tilbyde, at ansøgningen indgives på en anden måde.

SOS mod Racisme er imod størstedelen af lovforslaget.

2. Undtagelser til obligatorisk brug af digital selvbetjening, herunder hjælp og vejledning

Danes Worldwide foreslår, at der for de ansøgere, der ønsker at søge manuelt men bliver afvist, bør være en ankemulighed.

Danske Handicaporganisationer anfører, at Justitsministeriet skal sikre, at løsningerne kan bruges af personer med handicap. Det bør i lovforslagets bemærkninger tilføjes, at det skal være muligt at blive undtaget fra kravet om obligatorisk brug af den digitale selvbetjeningsløsning, hvis man hører til gruppen af personer med handicap, der ikke kan eller har svært ved at bruge de digitale løsninger. Borgere, som er forhindrede i at kommunikere med det offentlige, skal

fortsat have mulighed for at foretage ansøgninger, anmodninger, meddelelser mv. på anden vis.

Foreningen af Udlændingeadvokater bemærker, at der samtidig med den fremtidige digitale selvbetjeningsløsning fortsat bør være en sekundær mulighed for manuel indgivelse af ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation. Lovudkastet forekommer umiddelbart at indeholde en risiko for, at det digitale system kommer til at stå over de eventuelle menneskelige hensyn, som bør kunne begrunde, at der, ved siden af det digitale system, fortsat er mulighed for manuel behandling, altså en risiko for at ”systemet sættes over mennesket”. Det er foreningens erfaring, at et eventuelt svar på skriftlige henvendelse til Justitsministeriet kan afstedkomme lang svarfrist, ligesom det i dag kan være ganske vanskeligt at komme igennem telefonisk. Dette kunne eventuelt afhjælpes ved en hotline, servicetelefon eller lignende.

Indvanderrådgivningen er positiv over for, at der kan ansøges manuelt, såfremt der foreligger særlige forhold. Det forhold, at ansøgninger bliver afvist, såfremt alle relevante oplysninger ikke er tilsendt Justitsministeriet, er dog kritisabelt, idet mange ansøgere ofte vil have manglende danskfærdigheder. De anvisninger og tegninger, der vil være på Justitsministeriets hjemmeside, kan ikke anses som tilstrækkeligt redskab til, at ansøgerne kan komme igennem deres ansøgninger uden fejl, idet der i mange dispensationstilfælde er tale om bl.a. traumatiserede personer.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet udarbejder let læseligt skriftligt informationsmateriale samt overvejer udgivelse og distribution af materialet i relevante sprogversioner til centrale aktører på naturalisationsområdet. Det bør desuden være muligt gennem skriftlig eller mundtlig kontakt til Justitsministeriet at få konkret vejledning. Justitsministeriet bør endvidere sikre, at der ved afgørelser om undtagelse fra den obligatoriske digitale selvbetjeningsløsning bl.a. lægges betydelig vægt på borgerens egen vurdering af sine it-kompetencer. Det er herudover vigtigt, at ministeriet sikrer, at den digitale selvbetjeningsløsning gøres tilgængelig for personer med handicap.

SOS mod Racisme anfører, at ansøgerne bør have mulighed for gratis, korrekt og personlig vejledning og hjælp ved personligt fremmøde hos en offentlig instans til bl.a. at udfylde ansøgningen korrekt og til at gennemse, at skemaet er korrekt besvaret.

Efter lovforslaget vil en ansøgning, der ikke indgives ved anvendelse af den digitale selvbetjening, som udgangspunkt blive afvist af Justitsministeriet. Hvis Justitsministeriet finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at ansøgeren ikke må forventes at kunne anvende den digitale selvbetjening, skal ministeriet tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde. Lovforslaget indeholder således en mulighed for at blive undtaget fra den obligatoriske brug af den digitale selvbetjening.

Det er i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.1.2.3 anført, at undtagelse fra kravet om obligatorisk brug af den digitale selvbetjeningsløsning f.eks. vil kunne ske i forhold til personer, der af helbredsmæssige grunde vil have helt særlige vanskeligheder ved at anvende selvbetjeningsløsningen.

Det er Justitsministeriet, der ud fra et konkret skøn vurderer, om der foreligger sådanne særlige forhold, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved brug af den digitale selvbetjeningsløsning. Der skal i den forbindelse som udgangspunkt lægges vægt på borgerens beskrivelse af egne evner og muligheder for at anvende it-værktøjer og eventuelle problemer med at søge om hjælp.

Det er endvidere anført i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.1.2.2, at der på Justitsministeriets hjemmeside vil blive givet oplysning og vejledning om anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning, herunder om hvilke dokumenter der vil skulle vedhæftes den digitale ansøgning.

Der vil endvidere være mulighed for i forbindelse med skriftlig eller telefonisk kontakt til Justitsministeriet at modtage konkret vejledning om anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning.

Justitsministeriet vil fortsat have fokus på at sikre borgeren en let og tilgængelig vejledning af høj kvalitet på indfødsretsområdet og vil fortsat tilstræbe løbende at forbedre serviceniveauet bl.a. over for borgere, der retter henvendelse i Indfødsretskontorets telefontid.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2 (forslag til § 12 A i lov om dansk indfødsret), og bemærkningerne hertil.

3. Politiets rolle i sagsbehandlingen

Danes Worldwide er som udgangspunkt positiv over, at en ansøger ikke først skal forbi politiet, før ansøgningen kommer videre til Justitsministeriet, men finder ikke, at det – i tilfælde hvor Justitsministeriet finder det relevant at få undersøgt ansøgers sproglige samtaleevner – er en vurdering, der bør foretages af politiet, idet dette ikke er en typisk politiopgave. Vurderingen bør i stedet foretages af andre organisationer, som normalt beskæftiger sig med sprogfaglige spørgsmål og derfor er mere kompetente til bedømmelse af sprogevner.

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.2.2, vil afhøring hos politiet eksempelvis kunne være aktuel, hvor en ansøger ønsker dispensation fra de almindelige sprogkrav med henvisning til en gennemført uddannelse, og det findes relevant at have en udtalelse fra politiet om den pågældendes evner til at gennemføre en samtale på dansk.

Tilsvarende vil en afhøring kunne være aktuel, hvis oplysninger i ansøgningen forekommer modstridende eller utilstrækkelige til at færdigbehandle sagen.

Udtalelser om sprog vil ligeledes kunne indhentes gennem arbejdsgiverudtalelser eller lignende, men hvor sagens oplysninger gør det ønskeligt med en udtalelse fra en offentlig myndighed, vurderes det hensigtsmæssigt at kunne anmode politiet om at gennemføre en samtale med den pågældende ansøger.

4. Indretning af selvbetjeningsløsningen og persondataskyttelse

Danes Worldwide foreslår, at der, når en ansøgning er modtaget, bør komme en automatisk kvittering efter afsendelsen. Ansøgeren skal kunne støtte ret på denne kvittering, så eventuelle tekniske problemer i Justitsministeriet ikke kommer ansøgeren til skade.

Datatilsynet henviser til tilsynets generelle betragtninger, herunder tekniske betragtninger, om obligatorisk brug af digitale løsninger i tilsynets tidligere høringssvar af 10. februar 2012 til Digitaliseringsstyrelsen vedrørende lovforslag om ændring af lov om Det Centrale Personregister, lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge, lov om folkeskolen og sundhedsloven samt tilsynets tidligere høringssvar af 13. februar 2012 til Digitaliseringsstyrelsen vedrørende forslag til lov om Offentlig Digital Post.

I Datatilsynets nævnte høringssvar af 10. februar 2012 til Digitaliseringsstyrelsen påpeger tilsynet bl.a., at persondataloven i sin helhed skal iagttages, når der udvikles og implementeres digitale selvbetjeningsløsninger. Tilsynet fremhæver i den forbindelse bl.a. grundbetingelserne om god databehandlingsskik, saglighed og proportionalitet. Tilsynet anfører endvidere bl.a. behovet for vejledning i brug af digitale løsninger samt krav om fornødne sikkerhedsforanstaltninger. I høringssvaret af 13. februar 2012 anfører tilsynet bl.a., at det ved indretningen af de it-løsninger, som skal anvendes, er nødvendigt med opmærksomhed på personers ret til privatliv og databeskyttelse. Tilsynet henviser endvidere til overholdelse af persondataloven.

SOS mod Racisme anfører, at ikke alle personer kan afsende sikker digital post, ligesom man fra mange frivillige rådgivninger heller ikke vil kunne indsende digital post.

Den tekniske indretning af systemet er endnu ikke fastlagt, men Justitsministeriet finder det naturligt at indrette systemet, så afsenderen modtager en automatisk bekræftelse på, at ansøgningen er modtaget i ministeriet.

Det fremgår i øvrigt af lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2 (om forslaget til § 12 A i lov om dansk indfødsret), at såfremt modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke kan fastlægges som følge af problemer med Justitsministeriets it-systemer eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Det vil således ikke komme afsenderen til skade, at en ansøgning modtages efter en frists udløb, hvis det skyldes systemnedbrud.

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3, gælder lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger (persondataloven) bl.a. for behandling af personoplysninger, som helt eller delvist foretages ved hjælp af elektronisk databehandling. Persondataloven omfatter enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person. Justitsministeriet vil, som det også er tilfældet i dag, skulle iagttage persondataloven i forbindelse med håndtering af oplysninger samt ved udvikling og implementering af digitale selvbetjeningsløsninger.

Det fremgår endvidere, at ved digital kommunikation til og fra Justitsministeriet i medfør af de foreslåede bestemmelser om indgivelse af ansøgning på nærmere afgrænsede områder ved brug af en digital selvbetjeningsløsning vil reglerne i persondataloven kunne indebære, at der skal ske kryptering eller lignende af meddelelser, der indeholder personoplysninger, så uvedkommende ikke kan læse indholdet af meddelelsen.

Det fremgår desuden, at der ved brug af en digital selvbetjeningsløsning skal gives sikkerhed for afsenders og modtagers identitet (autenticitet) og for, at meddelelsen ikke er blevet ændret undervejs (integritet).

For så vidt angår Datatilsynets bemærkning om vejledning henvises til pkt. 2 ovenfor.

5. Øvrige spørgsmål

Færøernes Landsstyre anbefaler, at der fra dansk side udarbejdes et nyt lov- eller anordningsudkast, hvor lovændringerne indarbejdes i den lov, der gælder på Færøerne, og at dette udkast sendes i høring på Færøerne, hvorefter det af Færøernes Landsstyre vil blive forelagt Lagtinget i henhold til de almindelige regler for rigsloves ikrafttræden på Færøerne.

Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre) anfører, at såfremt ordningen ønskes ikraftsat for Grønland er det væsentligt, at der tages særlige hensyn til internettets udbredelse og vilkår i Grønland, særligt for borgere som bor i bygderne, samt det grønlandske uddannelsesniveau.

Justitsministeriet vil snarest muligt tage initiativ til udarbejdelse af anordningsudkast med henblik på helt eller delvist ikraftsættelse for Færøerne. Justitsministeriet vil endvidere drøfte spørgsmålet om ikraftsættelse af lovforslaget på Grønland nærmere med Naalakkersuisut.

III. Det fremsatte lovforslag

Det fremsatte lovforslag svarer med redaktionelle ændringer til det lovudkast, der har været i høring.